

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

O bozích a lidech (Aeneas, adaptace lit. díla)

Autor: Mgr. Vladimíra Barboříková

Datum (období) tvorby: listopad 2012

Ročník: osmý

Vzdělávací oblast: literární výchova – práce s literárními texty

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace:

- Tento modul je určen pro společnou práci – opakování a doplnění poznatků o eposu a pro práci s literárními ukázkami po domácí četbě ukázky
- Žáci jsou vedeni ke srovnávání motivů literárních žánrů a lit.děl
- **Klíčová slova: epos, Ilias, Odyssea, Homér, Aeneas, Vergilius**
- **Použité ukázky: Vojtěch Zamarovský - Aeneas**

Adaptace literárního díla

O BOZÍCH A LIDECH

AENEAS

A D A P T A C E

= přizpůsobení, úprava textu

- nesmí dojít k ochuzení díla o jeho základní hodnoty nebo ke zkreslení jeho účinku
- je důležitým prostředkem zpřístupňování významných literárních děl z dávnější minulosti (zvl. antická a středověká literatura, klasická literatura pro mládež apod.)

Vojtěch Zamarovský: Aeneas

- Literární žánr :

epos

- Autor původní látky:

Publius Vergilius Maro

- Co spojuje oba hrdiny - Odyssea a Aenea?

- **Aeneis, též Aeneida**, je Vergiliův epos. Je psána latinsky, byla vytvořena v letech 29–19 př. n. l. jako poslední básnicko dílo. Skládá se ze dvanácti knih, obsahuje 9896 veršů.
- Aeneis je **velmi ovlivněna** homérickými eposy, Íliadou a Odysseiou co do stylu i látky. **Prvních šest knih eposu líčí příběh bájného hrdiny Aenea, který uprchl z hořící Tróje a odešel do Itálie, a vytváří tak paralelu k příběhu Odysseie**
- **druhá polovina pak popisuje příchod Aenea a jeho druhů do Itálie a boje s italskými kmeny, čímž je naopak paralelou k vyprávění Iliady.**
- Příběh kromě toho obsahuje množství epizod a vedlejších vyprávění (příběh o kartáginské královně Didoně, která se do Aenea zamiluje, příběh o statečné Amazonce Camille či Aeneovo retrospektivní vyprávění o trojské válce). **Aeneas, pojmáný jako praotec římského národa, v básni funguje jako ztělesnění a vzor římských ctností.**

Nejznámějším Vergiliovým dílem je hrdinský epos *Aeneis*, na kterém začal pracovat od roku 29 př. n. l., pravděpodobně na Augustův podnět. V *Aeneis* básník změřil své síly s Homérem, spojil mýtus s historií a vytvořil epos, kterým se natrvalo zapsal do dějin. Dvanáct zpěvů (knih) líčí útěk trójského hrdiny a legendárního praotce římského národa Aenea z hořící Tróje, jeho bloudění po moři a konečně šťastné přistání v Latii.

V prvních šesti zpěvech hledá Aeneas se svými druhy na příkaz bohů novou vlast a pronásledován hněvem bohyně Juno bloudí léta po mořích; v sedmém až dvanáctém zpěvu podstupuje boje s italskými kmeny, aby v Latii založil novou Tróju a římský národ.

Vergilius chtěl toto dílo spálit, ale byl přemluven, aby je odkázal přátelům, kteří mu slíbili, že je nevydají. K tomuto slibu nebylo přihlíženo a téměř dokončené dílo bylo pouze zredigováno a vydáno. Pro své značné vlastenectví se dílo stalo značně populární. V tomto díle je však Aeneas líčen značně zženštělý (je to pravděpodobně způsobeno tím, že Vergilius byl spíše básníkem nežným, než básníkem líčícím hrdinské činy). **Toto dílo výrazně ovlivnilo středověkou a následně i novověkou epiku.**

AENEAS

- staroitalská látka
- Které město měl Aeneas založit?

Řím

- Jak rozumíte harpyjině kletbě či věštbě v podobě hádanky o velikém hladu, který donutí sníst Aenea a jeho druhy i stoly, dřív, než se jim podaří založit město?

Odpověď na hádanku:

- Pověst o založení města na řece Tiberu, z kterého později vznikl Řím, vypráví, že Aeneovi bojovníci vystoupili z lodí na břeh, aby si k posledním plackám, které jim ze zásob jídla zbyly, natrhali ovoce. To si prostřeli na pšeničné placky, které pak také snědli – a tak se naplnila věštba, že s jídlem snědli i „stoly“, a mohli začít město budovat

Co jsou to harpyje?

Okřídlené bohyně rychlejší než ptáci a vítr

Původní představa harpyjí byla velmi neurčitá a byly zosobněním bouře. Jejich původní posláním bylo unášet duše zemřelých do podsvětí. Již v antickém Řecku se jejich představa dostala do podoby žen s křídly, byly tedy podobné antickým Sirénám. Později byly vyobrazovány jako ptáci s lidskou, zpravidla ženskou nebo dívčí hlavou. Nakonec se jejich hlava změnila na hlavu staré ošklivé ženy.

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f9/Harpij.jpg/220px-Harpij.jpg>

- **Bohyně zla**

Aeneas s přáteli bojují s harpyjemi - Francois Perrier

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/51/Fran%C3%A7ois_Perrier_-_Aeneas_and_his_Companions_Fighting_the_Harpies_-_WGA17207.jpg

Ale v přírodě?

<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/harpyje-se-vraci-do-stredni-ameriky-po-sedesati-letech>

Harpia harpyja
-Belize

Harpyje pralesní

- **Potrava**

Harpyje je aktivní lovec, způsobem lovu připomíná jestřába. Létá nízko nad lesem, na vyhlédnutou oběť se vrhá střemhlavým letem, obratně manévruje mezi stromy rychlostí až 80 km/h a strhává kořist z větví pomocí svých silných drápů. Dokáže ulovit až 10 kg těžkou kořist a ve vzduchu unese až 3/4 vlastní hmotnosti.

A na závěr:

- Aeneas ze zničené Troje odešel s cílem vybudovat nový domov. I v dalších válkách v evropských dějinách, zvláště ve 20.století, se ničila celá města. **(např. německé letecké útoky na Londýn, totálně zničená Varšava, americké bombardování Drážďan.....;**
- Zničená Troja = odplata za 10 let obléhání
- **Novodobý akt msty a projev válečné síly: např. vyvraždění a zničení Lidic, Ležáků, ...**

Citace:

- ZAMAROVSKÝ, VOJTĚCH. *Aeneas*. Čítanka 8 - učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia . 1.vyd. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2005. s. 47-48. ISBN 80-7238-422-8.
- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f9/Harpij.jpg/220px-Harpij.jpg>
- http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/51/Fran%C3%A7ois_Perrier_-_Aeneas_and_his_Companions_Fighting_the_Harpies_-_WGA17207.jpg
- <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/harpyje-se-vraci-do-stredni-ameriky-po-sedesati-letech>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Aeneis>
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Publius_Vergilius_Maro